

בעזה"ש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו

בדרשת פרקי אבות

ובסעודת רעוא דרעוין

*

פרשת שלח

שנת תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תרנ"ד

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דברי תורה

בפרקי אבות פרשת שלח תשע"א לפ"ק

אחה זריך לדעת מה רואים למעלה בשמים ממך, למה שלחו אותך למטה, נשמה שחצובה מתחת הכסא כבוד ירדה למטה לעולם הגשמי, הלא בודאי שיש לפניך שליחות בעולם הזה, ויש לך להתבונן מהו השליחות המיוחדת שניתנה עבורך. הלא הקצ"ה מזמין לכל אחד ואחד מה שנוגע לחיקונו, אם זכית להיות יושב צאהלה של תורה, תראה להשלים תפקידך שם, ואם מקומך בחולות ושוקים, יש לך לעבוד את קונך שם, ודע מה שרואים למעלה ממך.

ובזה נעים מאמרו של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן ז"ע בפרשתנו, למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי (יג-יא), ואמר בקדשו 'למטה יוסף', האדם נשלח למטה לעולם הזה כדי להוסיף בתורה ובמצוות, שלא יהיה נהמא דכיסופא, אבל בסופו 'למטה מנשה', כאשר הנשמה יורדת למטה הוא שוכח תפקידו ושליחותו (מלשון כי נשני אלקים את כל עמלי, גדי בן סוסי, אם כן

במשנה (אבות ז-א) הסתכל בשלשה דברים ואין אחה צא לדי עבירה, דע מה למעלה ממך, עין רואה, און שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים ע"כ. וציארו המפרשים כי לפעמים האדם מרוב ענותנותו ושפל רוחו אינו מאמין שצתפלתו וצתורתו גורם שפע לעליונים, וצכל מצוה נותן כח למעלה, וישראל נותנין כח צתמליא של מעלה שנאמר (תהלים סה-לה) תנו עוז לאלקים, ולהיפוך צכל חטא מחלישין כח של מעלה שנאמר (דברים לז-יח) נור ילדך תשי (דברים לז-יח). ולכן התנא מזרו, דע, כי כל מה שלמעלה, כל השפע צצצאות העליונים, הוא ממך, הכל תלוי צעצודתך. והאדם הוא כקולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה (צראשית כח-יז), עד שגם מלאכי אלקים עולים ויורדים צו, העליה והירידה של מלאכי מעלה הכל תלוי צו (ועיין צתפארת שלמה ריש פרשת משפטים).

עוד פירשו צזה, שהתנא מעורר את האדם, דע מה למעלה ממך,

(פ' ואמתקן תמנב) בשם הספרי (פ' פנחס) על הפסוק עלה ראש הפסגה וראה צעיניך, מגיד הכתוב שהראהו את הרחוק בקרוב, ואת שאינו גלוי כגלוי וכו'. רבי עקיבא אומר הראהו את כל חדרי ארץ ישראל כשלתן ערוך וכו'. רבי אליעזר אומר נתן כח צעיניו של משה וראה מסוף העולם ועד סופו וכו' ע"כ. דצעיני בשר ודם אי אפשר כלל לראות, אבל אם הקדוש ברוך הוא מפקח עיניו שלא על פי הטבע, אז יוכל לראות גם מסוף העולם ועד סופו, ואף על פי כן לזה לו לעלות להר דוקא, כי למעט צניסא טפי עדיף.

די"ש לומר, דהכא נמי בצמרגלים, אם היו המרגלים הולכים בצדקתם ובמחשבה טובה להגיד שבחה של ארץ ישראל, לא היו צריכין לילך בכל השטח של ארץ ישראל, רק היו עולים על ההר ומשם היו נופים ורואין את כל הארץ ואת הערים והאנשים אשר בה, והיו יכולים לעשות שליחותם ברגע ושעה חדא. וזהו שאמר הכתוב (יג-יז) ויאמר להם עלו זה צנגצ ועליתם את ההר וראיתם את הארץ מה הוא, רצה לומר תיכף כשתעלו על ההר תראו כל הארץ לפניכם, ואת העם היושב בה מה הוא, ולא תצטרכו לילך כלל לארכה ולרחבה של ארץ ישראל, אך כל זאת אם היו צדיקים והלכו במחשבה טובה אז היה הקדוש ברוך הוא עושה להם

תאמר לי מה צינך לצין הסוס, הלא גם הסוס אוכל ושותה וישן, וקוצב בעולם הזה בחושך ואפלה בלי תכלית, ומה אתה שונה ממנו.

וגראה עוד לשלז זאת לפרשתנו, שאמר הכתוב, במספר השנים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום, יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם ארבעים שנה (יד-לד). והרב בעל עקידה צפרשה זו הרצה לחקור דמה חטאו המרגלים כמה ששהו ארבעים יום שיקבלו עונש על זה יום לשנה, בשלמא מה שדיצרו לשון הרע, על זאת שפיר נענשו, אבל על מה ששהו ארבעים יום הלא אין האשמה תלויה בהם, דהליכה בארץ ישראל שהוא ת' פרסה היה צריך זמן ארבעים יום, ומדוע מגיע להם על זה עונש ע"ש.

ובאמרי שפר (להגאון רבי שלמה קלוגר ז"ל) כתב ליישב, דהנה מצינו במשה רבינו בשעה שהגיע זמנו למות אמר לו הקדוש ברוך הוא עלה ראש הפסגה ושא עיניך וגו' וראה צעיניך וגו' (דברים ג-כו). ולכאורה יפלא היאך יוכל לראות כל ארץ ישראל אם יעלה על ראש הפסגה, אך כבר כתבו הקדמונים דהקדוש ברוך הוא נתן לו אז חזק הראיה שיהיה יוכל לראות בפעם אחת מרחוק כל אורך ורוחב של ארץ ישראל, כמצואר צילקוט

שינו מדברי רבם משה שזוה עליהם והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ.

וַנִּרְאֶה דהנה בספר גן רוה צפרשתנו הקשה על דברי האמרי שפר הנ"ל, דלכאורה כשנעיין בהציווי של משה רבינו צמה שאמר להם והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ, לא משמע כן, דבשלמא שאר הדברים היו יכולים להתודע גם אם יעמדו על ההר ויציטו מרחוק כנזכר לעיל. אבל ליקח מפרי הארץ הלא לזה צריכים ליכנס לפני ולפנים, אם כן נראה לכאורה דרזון משה רבינו היה גם כן שיכנסו לארץ לרגל אותה. ויש לומר דכוונת משה היה דאם חס ושלום ילכו במחשבה שאינה טובה ואז יהיו מוכרחים ליכנס בארץ, על כל פנים יציאו אותם מפרי הארץ ע"ש.

וּבְעֵתָהּ כיון דיהושע וכלב לא נכשלו, ועמדו בצדקתם כל הזמן, על כן בעלייתם על ההר זכו משם לראות כבר את כל הארץ, ומה שהוצרכו שאר המרגלים לשוט בארץ לתור אותה, השיגו הם כבר בתחלת עלייתם, אלא שלא התפרדו עממם מחצריהם, ועל כן שפיר היה יכול כלב לעזוב אותם ללכת להתפלל. וגם הם לא היו בהציווי של והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ, שעל זה לא נטוו אלא אותם שהוצרכו ליכנס לארץ, ולא השיגו הכל צראייתם מן ההר.

גם כזה שיפקחו עיניהם ולא ינטרכו להלך, אבל כיון שאמרו חכמינו ז"ל מקיש הליכתם לציאתם, מה ציאתם בענה רעה אף הליכתם היא בענה רעה (רש"י יג-כה), אם כן לא היו נדיקים ולא היו ראויים שיעשה להם הקדוש ברוך הוא גם גדול כזה שיראו את כל הארץ תיקף בלא הליכה, והיו מוכרחים לינך בכל שטח ארץ ישראל לארכה ולרחבה כשהיו רוצים לראות כל ארץ ישראל, על כן היו צריכים לשהות ארבעים יום, נמצא דמה ששהו ארבעים יום בהליכתם היה גם כן מחמת שחטאו, ולכן נענשו גם על זה יום לשנה יום לשנה, ומיושב קושיית בעל עקידה ע"כ.

וַבַּיּוֹם נראה ליישב מה שאמר הכתוב, ויעלו צנגב ויבא עד חברון (יג-כג), וצרש"י כלב לצדו הלך שם, ונשתטח על קברי אבות, שלא יהא ניסת לחזירו להיות בענתם (סוטה לד): ע"כ. ולכאורה איך פירש מהחצורה, לשנות ציווי משה לתור את הארץ. ולהלן מבואר בצרשה, ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד, וישאוהו צמוט צשנים, ומן הרמונים ומן התאנים (יג-כג). וצרש"י שמונה נטלו אשכול, אחד נטל תאנה, ואחד רמון, יהושע וכלב לא נטלו כלום, לפי שכל עממם להוציא דבה נתכוונו, כשם שפריה משונה כך עמה משונה (סוטה לד). ע"כ. וגם על זה יוקשה, איך

עוד יש לומר, להנה אמרו חז"ל (ברכות ז.) גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב, שאור שבעיסה ושיעבוד גליות ע"כ. הנה קרא להיצר הרע צמאר 'שאור שבעיסה', שנותן טעם חמוץ בהמאכל. וציאורו, כי צאמת התורה עלמה מתוקה מדבש ונופת לופים (תהלים יט-יא), ותענוג התפלה להזכים, יש בה טעם מתוק, ועל דרך שאמר דוד (תהלים סג-ו) כמו חלב ודשן תשבע נפשי ושפתי רננות יהלל פי, שדברי השירות ותשבחות היו משביעים את נפשו כמו חלב ודשן. ואם כן, למה אין לנו מרגישים זאת.

אך הסיבה לזה הוא, דכמו שמאכל מתוק אם ישימו אותו בכלי שיט בו טעם מר וחמוץ ומלוכלך, יפגם המאכל ההוא, ולא יטעם עוד לחיך אוכלו. כן הוא בהאדם, כאשר גופו מקודש, והפה אינו מלוכלך כדיבורי חטא, אז התורה ותפלה שנכנסת בתוכה מתוקה היא. וכמו כן עינים שאינם נפגמים, כאשר מסתכלים בתורה, יש לו הארת עינים בתורתו. וכאשר האזינים משומרים משמיעת דברי איסור, אז חוץ זו כאשר שומעת תוכחת חיים, עריצה הם לשומעיהם. לא כן כאשר הפה והאזינים והעינים נפגמים ומלוכלכים, אין חידוש שלא מרגישים בהם מתיקות עזות ה'. והיצר הרע הוא 'שאור שבעיסה',

עכ"פ היוצא לנו מזה, כי הצדיקים המה זכי הראות, והם יכולים לראות צעיניהם מה שאין אחרים יכולים לראות, דוגמת המרגלים שאמר להם משה, ועליתם את ההר וראיתם את הארץ מה הוא, שאם יזכו אז יראו את כל הארץ בעלייתם בהר. וכמו שזכה משה רבינו עלמנו לראות מסוף העולם ועד סופו בעלותו ראש הפסגה. — וכמו כן הוא גם בחוש השמיעה, שהאדם מוגבל מה שיוכל לשמוע, ומשה רבינו שמע מפי ה' בארבעים יום, כל התורה כולה, גם מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש (ויק"ר כז-ח).

וזדו שאמר התנא, הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה, והיינו שתחזוץ על השלשה דברים שציאר התנא להלן (אבות ג-ה). ושז אמר, אם תזכה להיות שמור מן החטא, אז דע מה למעלה ממך, תוכל לידע גם דברים שהם למעלה מהשגתך, תוכל לזכות לעין רואה, לראות צלי הגבלות, ואוזן שומעת, תוכל לשמוע כל דבר, 'וכל מעשיך' שתוכל לזכות, 'צספר נכתבים' הם כבר כתובים צספר התורה הזאת, שמשעה ויהושע וכלב זכו לראות צעינים הגשמי את כל הארץ, ומשה זכה לשמוע כל התורה כולה מפי ה', הרי שלך לפניך דכל מעשיך שתוכל לזכות, אם אין אתה בא לידי עבירה.

שם בהגהות טוב ירושלים ציבורו, דלפי מה שאמרו ז"ל (שבת פח:): דאז יתה נשמתם, והציא הקב"ה טל של תחיה והחיה אותם, על זה אמר דאז היה יכול לצרוא אותם בשני פיות ע"כ.

אך יש להצין, הלא כל הנשמות עמדו צהר סיני צמתן תורה, וכמו שאמרו (שמו"ר כח-ו) משה אומר להם לישראל, כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת אשר אינו פה עמנו היום (דברים כט-יד), עמנו עומד היום אין כתיב כאן אלא עמנו היום, אלו הנשמות העתידות להצטרות שאין בהם ממש שלא נאמרה בהם עמידה, שאף על פי שלא היו באותה שעה, כל אחד ואחד קיבל את שלו וכו', וכן ישעיה אמר (ישעיה מח-טו) מעת היותה שם אני, אמר ישעיה מיום שניתנה תורה בסיני שם הייתי וקבלתי את הנבואה הזאת ע"ש. ואם כן הרי כל הנשמות עמדו שם, ומה זה שאמר רבי שמעון אלו הוינא קאים על טורא דסיני בשעתא דאתיהיבת תורה לישראל, הרי צודאי היה שם, וקיבל אז כל חלקו שבתורה בנגלה ובנסתר.

ובפישטות יש לומר כי ה' אמר למשה, רד העד צעם פן יהרסו אל ה' וגו', ויאמר אליו ה' לך רד ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים, והעם אל יהרסו לעלות אל ה' (שמות

שמעאיר על ידי החטא טעם מר וחמוץ על אצרו, עד שאינו יכול להוציא מן הכח אל הפועל רצונו לעבוד את ה', והשאור שצעיפה מעכבת מלעשות רצונו ית"ש.

ובכוז שפירש צערוגת הצעם דברי הנביא (ישעיה ו-י), השמן לב העם הזה, ואזינו הכבד, ועיניו השע. ואמר להם הנביא גם הסיצה לזה, למה לב העם הזה שמן, שאינו מתעורר ומתרגש מדברי מוסר, ואזינו הכבד, שכבד לו לשמוע תוכחת חיים, ועיניו השע, מלהאיר בתורה אור. ועל זה בא התשובה, 'פן' יראה צעיניו, וכמאמרם (עירובין לו). כל מקום שנאמר פן אינו אלא לא תעשה. לכן השמן לב העם הזה כי 'פן' יראה צעיניו, רואה מה שאינו צריך לראות, ובאזינו ישמע, הוא שומע ה'פן' באזנו, דברים שאסורים לשמוע. וכאשר 'לבצו יצין' זאת אז 'ושב ורפא לו' ע"כ.

ואיתא צירושלמי (ברכות א-ב) אמר רבי שמעון בן יוחאי, אלו הוינא קאים על טורא דסיני בשעתא דאתיהיבת תורה לישראל, הוינא מתצעי קומי רחמנא דיתצרי לבר נש תרין פומין, חד דהוה לעי באורייתא, וחד דעביד ליה כל צרכיה. חזר ואמר ומה אין חד הוא, לית עלמא יכול קאים ציה מן דלטוריא דליה, אילו הוו תרין על אחת כמה וכמה ע"כ. וכתב

ההסתר בתורתו באמרי פיו המיוחד לתורה, ולא היה מכיר חטאיו צפיו השני אף פעם, כמה היה הולך וחוטא זהפה עוד יותר. (כן כתב במורת אבות, ערך תורה ותפלה אות ס').

זוהי היתה כוונת רבי שמעון, דודאי נשמתו עמד על הר סיני ציחד עם שאר נשמות כל ישראל, אבל לא עם הגופים, הפה הגשמי, ולכן לא הכיר ולא היה מורגש אצלו הפגמים שנשארו זהפה על ידי הדיבורי חול, שקשה לפה כזה שוב לדבר דברי תורה ותפלה, ולא עלה על דעתו שיש לבקש מאת ה' על שתי פיות כדי שיצאו דברי התורה מפיו בקדושה ובטהרה, אבל אלו היונא קאים על טורא דסיני בגופו ובחומריו בשעת מתן תורה, היה מרגיש השינוי שיש זהפה כשצריך אחר כך להוציא דברי תורה ותפלה צפה של חול, והיה מבקש מאת ה' על שתי פיות, חדא לדברי חול וחדא לדברי תורה.

ודוגמות זה מצינו גם בחוש השמיעה, שאחון הנפגם משמיעת דברי איסור, אוניו הכבד משמוע דברי תורה ותוכחת חיים. הנה בגמרא (קידושין כב:) אמרו, רבן יוחנן בן זכאי היה דורש את המקרא הזה כמין חומר [נרור המרגליות ונרור הבשמים תלוי בצואר לתכשיט], מה נשתנה און מכל אצרים שבגוף, אמר

יט-כא). ופירש רש"י אתה מחינה לעצמך, ואהרן מחינה לעצמו, והכהנים מחינה לעצמם, כלומר משה נגש יותר מאהרן, ואהרן יותר מן הכהנים, והעם כל עיקר אל יהרסו את מצבם לעלות אל ה' ע"כ. ואם כן רבי שמעון בן יוחאי לא עמדו רגליו על הר סיני אלא סמוך לההר ציחד עם כל ישראל, וכיון שנצטוו אל יהרסו לעלות, לא היה עומד סמוך להקצה לבקש מלפניו. אך אילו היו קאים 'עלי' הר סיני, כמו אהרן והכהנים, ולא למטה מההר, אז היה אומר בן לה'.

וגראה עוד על פי מה שפירש הרה"ק הר"א מסלונים ז"ל לבאר כוונת בקשתו של רבי שמעון בן יוחאי, כי עכשיו כשיש לו לאדם רק פה אחד המשמש הן לעיני העולם והן לדברי תורה ותפלה, הרי פיו נפגם ומלוכלך מדיבורי חול ומדיבורי איסור, עד שאינו מרגיש טעם בדברי תורה ותפלה היוצאים מפה שנפגם, ולבו ומוחו סתומים וסגורים, אבל אם היה לו פה מיוחדת לדברי קדושה, הרי היו הדיבורים יוצאים צטהרה, והיה מרגיש טעם בתורתו ותפלתו. אמנם שוב חזר בו, דאם היום שיש לו רק פה אחד, ומרגיש הפגמים שצפה, עם כל זה לא מתעורר שיש לטהר הפה מדיבורי איסור, מכל שכן כאשר היה לו שתי פומין, ולא היה מרגיש

אלא כל הכלל ישראל שכולם הם זכורים, והקצ"ה ברחמיו הצילם, והמזיל מנהר מזוטו של ים לעזמו מזיל (בצא מזיעה כד:). וזהו שאנו אומרים (בתפלת שחרית) כל זכוריהם הרגת וזכורך ישראל גאלת, ואז הם נקנו לה', ושלח כדין רדפו אחרי בני ישראל כי פקע שיעבודם, ולכן ים סוף להם בקעת וודים טבעת ע"ש. ואם כן ממה ששמעו בסניי אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עזדים, נשמע דלי בני ישראל עזדים, שהרי הצילם מזוטו של ים, וקנה אדון לעזמו, לכך ירצע.

ובתב עוד דבזה מוצן מה שאמרה תורה, ורצע אדוניו את אזניו 'צמרצע' (כא-ו), וכתבו התוס' (שם) דיש במדרש דמרצע בגימטריא ד' מאות, ולפי שהיו ישראל עזדים ארבע מאות שנה וגאלם הקצ"ה, והלך זה וקנה אדון לעזמו, לפיכך ירצע במרצע העולה כך ע"כ. והכוונה דהרי ראויין היו להיות עזדים ארבע מאות שנה, ואיך הוציאם קודם זמנם, ועל כרחק לומר משום דהציל אותם מזוטו של ים, ופקע שיעבודם של מצרים ונעשו בזה עבדי ה', ולכן ירצע במרצע דייקא ע"כ.

ובזה היה נראה לבאר מאמרם (ברכות ט.) אמר רבי אבהו הכל מודים כשנגאלו ישראל ממצרים לא

הקצ"ה און ששמעה קולי על הר סיני בשעה שאמרתי כי לי בני ישראל עזדים (ויקרא כה-נה), ולא עזדים לעזדים, והלך זה וקנה אדון לעזמו ירצע ע"כ. ויש להצין הכוונה בזה שהקדים שדרש מקרא זה הוא כמין חומר. ובספר ימין יוסף (פ' משפטים) הקשה עוד, דהא הכתוב אומר (שמות כ-טו) וכל העם רואים את הקולות, וברש"י רואים את הנשמע, שאי אפשר לראות במקום אחר (מכילתא) ע"כ. ואם כן גם בהעין היו נריכים לעשות זה שפטים, שגם היא ראתה באויר את קול ה'.

ונראה דהנה ציטמת משה (פ' משפטים) הקשה עוד, שהרי אמרו חז"ל (מכות כד.) תורה ליה לנו משה מורשה (דברים לג-ד), תורה בגימטריא שית מאה וחד סרי הויין [מפי משה], אנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמענום ע"כ. אם כן לא שמעו בסניי רק שתי דברות הראשונות, ואיך אמר און ששמעה 'קולי' על הר סיני כי לי בני ישראל עזדים. וכתב דרש"י פירש אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עזדים (כ-ג), כדאי היא ההוצאה שמהיו משועבדים לי ע"כ. והיינו כי הקצ"ה קרא את ישראל 'בני זכורי ישראל' (שמות ד-בב), ואם כן בשעת מכת זכורות שנגזר עליה על הזכורים, לא רק זכורי ישראל היו בכלל הסכנה

נגאלו אלא בערב שנאמר (דברים טו-ה) הושיאך ה' אלקיך ממזרים לילה, וכשינאו לא ינאו אלא ציוס שנאמר (במדבר לג-ג) ממחרת הפסח ינאו בני ישראל ציד רמה וכו' ע"ש. וברש"י פירש דהגאולה צלילה היתה, שנתנו להם רשות לנאת, שעל ידי מכת צכורות נחפזו למהר לשלחם ע"כ. ולפי דברי הישמח משה יתצארו הדברים ביתר שאת, שהרי מה שהציל ה' את ישראל מזוטו של ים היתה, שנגזר כליה על כל הזכורים, וכל בני ישראל היו צכלל, כי בני צכורי ישראל. ואם כן צרגע של מכת צכורות הציל ה' את ישראל מזוטו של ים ונגאלו ממזרים, ופיר אמרו 'שנגאלו בערב', אלא ינאתם ממזרים לא היה אלא ציוס, ואז ינאו כצר בני חורין מאתמול בערב.

כי יש לו עוד אדון אחר חוץ מהקב"ה. וצירושלמי (קידושין א-ג) אמרו, און ששמעה על הר סיני לא יהיה לך אלהים אחרים, והלך זה ופרק מעליו עול מלכות שמים וקיבל עליו עול צשר ודם, ירנע ע"כ. הרי לנו כי הקפיד ה' גם על מכירתו לעצד עברי, שהרי הוא כמו שיש לו אלהים אחרים עליו. והיינו משום שאין לו חירות לעצוד את צוראו כרנונו, כי הוא משועצד כל היום כולו לעשות כל מה שיעלה על דעת רצו, ואינו פנוי לעבודת ה' אף כשירצה. — ומצאנו צשו"ע (ח"מ סימן של"ג ס"ג) שאסור לפועל ומלמד להשכיר עצמו יותר מג' שנים, דאם כן ינא מכלל שכיר ונכנס לכלל עצד, ואסור למכור עצמו לעצד עברי ע"ש. (ועיין צשו"ת חתם סופר או"ת סימן ר"ו).

וְלִבְךָ צא מנזות ה', שאם צכלות הזמן שנמכר לעצד עברי עצור גניצתו, הוא רונה להשאר עצד כי אובה את אדונו ואשתו וצניו, יש חיוב על האדון, והגישו אדונו אל האלקים, לעורר אותו כי העצד מרוחק מאלקיו כי יש לו שיעצוד אחרים עליו, והגישו אל המזוזה שיש צו פרשת קריאת שמע, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, כי אין לצן ישראל אלא להיות עליו רק אדון אחד, ולא להיות עליו אדון אחר, כי פורק צוה מעצמו עול מלכות שמים. (ועיין שמן ראש ח"ה פ' משפטים קע"א).

אֲמַנֶם יש לומר עוד ליישב קושיית הישמח משה, דאיתא צמשנה (צרכות ב.) נשים ועצדים פטורין מקריאת שמע. וצגמרא שם משום דהוי מנזות עשה שהזמן גרמא, ונשים ועצדים פטורים צה. אמנס צירושלמי (שם ג-ג) אמרו, עצדים מנין שנאמר (דברים ו-ד) שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, את שאין לו אדון אלא הקדוש צרוך הוא, ינא העצד שיש לו אדון אחר ע"כ. הרי לנו כי העצד ששיעצד עצמו לאדון צשר ודם, שצו אינו יכול לקבל על עצמו עול מלכות צשלימות,

פי' דברים אלו יש בהם אמרות אחרות כוללות ורמוזות. והוסיף עוד שם וז"ל, וראיתי לתת טוב טעם בהשמעת ה' לישראל צ' דברות, אנכי ולא יהיה לך, כי הם צ' שרשים לצ' כללות המצוות, מצות עשה ומצות לא תעשה, אנכי הוא עיקר ושורש כל מצות עשה, לא יהיה לך היא עיקר ושורש כל מצות לא תעשה, לזה נטע ה' בהם מפי אל עליון שרשי צ' עיקרי המצוות, שצוה לא תמוש תורה מורעינו לעולם ועד עכ"ל. ובאמת אמרו חכמי ז"ל במכילתא פ' יתרו (והוצא ברשי" ז"ל שם) שאמר הקב"ה כל עשרת הדברות צדיצור אחד, מה שאי אפשר לאדם לומר כן אלא שחזר ופירש אחר כך כל דיצור ודיצור בפני עצמו, וצוה לא שמעו ישראל אלא השנים עיי"ש. ואם כן צ"ו דברות הראשונות נכללו כל העשרת הדברות כיון שהכל היה דיצור אחד, ושפיר עולין דברי האור החיים הקדוש, שבהשמיעם הקב"ה צ' דברות הראשונות השמיעם שורש ועיקר כל התורה כולה שנכלל צוה, ונטע בהם הקב"ה צוה כח כל המצוות עשה ולא תעשה שלא תמוש תורה מורעינו לעולם ועד.

ובעתה לפי זה צעת ששמעו מפי הקב"ה צוה צהר סיני, הגה נשמע להם אז כל מה שנכתב בתורה כי הכל נכלל בצאלו הדברות, ואף שלא הבינו כל מה שנכלל באותן הדברות

ואם כן אמירת אנכי ה' אלקיך, מכון כמו שמע ישראל ה' אלקיני ה' אחד, וכיון דשם ממועט את שאין לו אדון אלא הקב"ה, יאל העבד שיש לו אדון אחר, אם כן פוגם העבד, הן באנכי ה' אלקיך, שיש לו אדון אחר, והן בלא יהיה לך אלהים אחרים, כמצואר צירושלמי, שפרק מעליו עול מלכות שמים וקיבל עליו עול צר ודס, כי אנכי ולא יהיה סותר לכל סוג קבלת עבדות שמקבל על עצמו חוץ מעבדות ה', ושפיר אמרו חזון זו ששמעה קולי על הר סיני כי לי בני ישראל עבדים, ולא עבדים לעבדים, שזה נכלל בשמיעת אנכי ולא יהיה מפי הגבורה.

אמנם ראיתי בדברי יואל (פ' משפטים קיא): שכתב ליישב קושיית הישמה משה, על פי מה שכתב רש"י על הכתוב (שמות כד-יב) ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמנוחה, כל שש מאות ושלש עשרה מצוות בכלל עשרת הדברות הן, ורבינו סעדיה פי' באזהרות שיקד לכל דיצור ודיצור מצוות התלויות בו. ובאור החיים הקדוש (פ' יתרו) על הכתוב וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמור (כ-ה), כתב שם בסוף דבריו וז"ל, עוד אמרו לאמר יכוין אומרים ז"ל (זה"ק פ' יתרו י"ג ע"ב, במדבר רבה פ"ג ט"ו) שכל התורה כולה רמוזה בעשרת הדברות, והוא אמרו לאמר,

מקרא קאי, אלא שרונה לכלול בזה, שאנכי ולא יהיה אשר מפי הגבורה שמענו, מקרא זה הוא כחומר וכנרור של בשמים ומרגליות, שהחומר הזה הוא כלי שבו מקובץ בשמים שונות או מרגליות שונות, כן מאמר ה' כולל הרבה, ואנכי ה' אלקיך הוא חומר שכולל כל עשין שצמורה, ולא יהיה הוא חומר כל הלא תעשה שצמורה, ושפיר המשיך דרשתו און זו ששמעה קולי בחר סיני, לא רק ששמעו אלא גם הבינו את שמועתם (כי שמיעה הוא גם לשון הבנה), ובשמיעת דיבור אנכי ולא יהיה שמעו כל העשין והלא תעשה שצמורה. - והנה דבר זה יודק על האון השומע, אבל מה שהיו רואים את הקולות, הרי לא ראו צעיניהם רק האותיות של הדברות, ולא החומר שכלול בזה, על כן אינו דין שיעשו שפטים גם צעינים של העבד, שלא ראה צעיניו כי לי בני ישראל עבדים.

אך צעיקר מאמרם, שיש לרצוע האון משום ששמעה קול ה' ועבר על שמועתו, הקשה החידושי הרי"מ ז"ל, דמה אשמה האון אם האדם לא זיית אחר כך למה שהיא שמעה. ואמר כנראה מזה, כי באם שלא לזיית מה ששומעים, מוטב יותר לא לשמוע מלכתחילה, ובעד שמיעה כזו על מנת שלא לזיית ראוי לרצוע את האון ע"כ. ובעל אמרי אמת

קודש מלהבות אש, אבל השמיעה לאון אף מה שאינו מובן טעמו ופירושו, מכל מקום נקרא שמיעה לאון. וכשלמדס אחר כך משה רבינו ע"ה כל פסוקי התורה והסביר להם טעמם ופירושם האין נכללו בהדברות ששמעו מפי הגבורה, הבינו למפרע שכבר שמעו זה צסיני אלא שלא הבינו עד שלמדס משה רבינו ע"ה. והנה פרשת העבדים לא היה נוהג צמדבר, כי אין דין עבד עברי נוהג אלא צומן שהיובל נוהג (גיטין סה.), ואין היובל נוהג אלא בצרף, ואם כן כשבאו לצרף כבר ידעו ממה שלמד עמהם משה רבינו ע"ה צמדבר הכחוצ כי לי בני ישראל עבדים. והבינו שכבר נשמע זה צסיני דברות קודש. ומובן מה שאמרו און ששמעה צסיני כי לי בני ישראל עבדים ובפרט שצודאי היה שם באותו הדור דיעה הרבה צני עליה שהבינו תיכף צעמדס על הר סיני הרבה ענינים ממה שנכללו בהדברות קודש ששמעו, והבינו גם אז ששמעו בזה המאמר של לי בני ישראל עבדים, אלא אפילו אותן שלא הבינו אז אלא אחר כך כשלמד עמם משה רבינו ע"ה, נקרא גם כן שמיעה לאון מה ששמעו עיקרי ושרשי הדברים שהבינו אחר זמן ע"כ.

וזהו שהתחיל מאמר זו, שרצן יוחנן בן זכאי היה דורש את המקרא הזה כמין חומר, ולא פירט על איזה

בתורתו ועבודתו, ויש לו תענוג נפלא בעבודת ה', ומתוקה לו כדבש ונופת זופים, לא כן אס האצרים פגומים ומלוכלכים בחטא, אז יש בהם שאור שבעיסה, שמחמיץ כל דבר המתוק שלפניו.

ואצו עומדים כעת בזמן שבני אדם עוזבים את ביתם ללכת לימי הקיץ למקום מנוחה, אשר הוא זמן של נסיון בשמירת העיניים מגודל הפריצות, שמטמטס את העיניים והלב. ונכשלים בשמיעות של איסור מהכלים החדשים שיכולים לשמוע הכל. ומסתובבים צין אנשים שאין מתציישים מהם, ועל זה הזהיר התנא (אצות ז-ה) ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש, כאשר אין לפניו מורא צער ודס שיראו מעשיו, אז יש להשתדל להיות כאיש גבורתו לכבוש את יצרו.

ובישיבה רבינו לוח להמרגלים, עלו זה צנגב ועליתם את ההר (יג-יז). ויש לומר כי צראתי יצר הרע צראתי לו תורה תצלין (קידושין ז:), ואין מחשבת עריות מתגברת אלא צלב פנוי מן החכמה (רמב"ם ה' איסורי ציאה כז-כא). ובני ישראל ישצו אז צמדבר תחת ענני הכבוד, ולא ראו לפנייהם דרכי האומות, אלא כל היום קודש לתורתו ועבודתו. וכעת שולחים את המרגלים להסתובב צין הגויים, ויוכל לעשות זאת רושם עליהם, וכמו

מגור זכ"ל הוסיף, דאס שמעה האזון דברי תורה וצכל זאת לא קלט האדם את הנשמע, הרי מן ההכרח שאזון זו ספגה הרבה ליצנות וניצול פה, אשר טיפה אחת של ליצנות דוחה הרבה דברי תורה. לפיקך יש לרצוע את האליה שבאזון, שהרי זו נצראה צמיוחד לשמש תריס צפני ליצנות וניצול פה, שאס ישמע אדם דבר שאינו הגון יכוף האליה לתוכה (כחצות ה:), וכיון שבאזון זו לא נוזלה האליה לתפקידה יש לרצוע אותה ע"כ.

הרי לנו שאזון ששמעה דיצורי איסור, נעשה האזון מטומטם, עד שגס כאשר שומע קול ה' מדבר אליו, כי לי בני ישראל עבדים, ולא עבדים לעבדים, אין הוא שומע אותה, ואינו עושה עליו רושם, כי סתומים הם מלקבל דברי קדושה ושמיעת חוכמת חיים.

וזדו כוונת המשנה, דע מה למעלה ממך, דע והתצונן, מה יהיה התעלותך צענינים הרוחניים צהדצרים שעומדים צרומו של עולם, זה תלוי הכל 'ממך', עין רואה, העין שרואה הכל צלי הגצלות, יחסרו ממנו הארת העיניים צתורה, ואזון השומעת הכל, יכדו אחר כך מלשמוע קול דברי אלקים חיים, וכל העליות של האדם צדצרים שלמעלה, הכל הוא תלוי ממך, אס האצרים קדושים אז טועס טעס

אות ה' הם אותיות ד' ו', ד' לפניו ו' לאחריהו, וגבולי אות ר' הם ק' לפניו וש' לאחריהו, נרפס יחד ועולה קוד"ש ע"כ. וזהו שאמר להם עלו זה בנגב, רומז לתורה, ואז ועליתם 'את ההר', האותיות הטפלות לה"ר, שהם גבולי הקדושה.

ובימי הקיץ שהאדם פנוי יותר מעסקיו, יש לסדר לעצמו שיעורי תורה ביתר שאת ויתר עז, וליקח איתו עמו ספרי קודש, או שיעורים צטעיפס, כל אחד לפי ערכו, שיוכל ללמוד ולשמע בכל עת פנוי, וגם על הדרך, כי רק דביקות התורה שומר את האדם שלא יכשל בנסיונות הזמן.

שנאמר (דברים כט-טו) כי אתם ידעתם את אשר עברנו בקרב הגוים אשר עברתם, ותראו את שקוליהם וגו'. פן יש צבם איש וגו', אשר לבבו פונה היום מעם ה'. על כן הזהירם משה, 'עלו זה בנגב', רומז לחכמת התורה, הרבה שיחכים ידריס וסימניך מנורה צדרום (צבא צמרא כה:), ואז ועליתם את ההר, תוכלו להתגבר על היצר הרע, שנדיקים נדמה להם כהר (סוכה גג.).

ובדרשות חתם סופר (לשזעות רפו.) כתב, הגבל את ההר וקדשתו (שמות יט-כג), רמז יש בו, כי גבולי וסבובי 'הר' סיני, מקום נתינת התורה, הוא 'קדוש', כי גבולי

בסעודה שלישית פרשת שלח תשע"א לפ"ק

כוונת הדברים, כתוב זאת זכרון בספר, וגם ימים הדברים באזני יהושע. ויש לומר על פי מה שכתב במשך חכמה צפרשתנו, לבאר מה שהתפלל משה על יהושע, י-ה יושיעך מעצת מרגלים (סוטה לד:), כי אחרי מלחמת עמלק יראו העם ממנו וכיוצא בו, ולכן הדגישו המרגלים (יג-כט) עמלק יושב בארץ הנגב. ולזה ירא משה על יהושע שהוא היה הלוחם נגד עמלק אז, אם הוא יפול ברוחו, אז ירפה ידי כל

ויש'לח אותם משה לתור את ארץ כנען, ויאמר אליהם עלו זה בנגב, ועליתם את ההר (יג-יז). בצעל הטורים 'את ההר' צגמטריא 'תורה', שתעמוד להם זכות התורה ע"כ. ונראה בהקדם לבאר מה שנאמר במלחמת עמלק, ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב, ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר, ושים באזני יהושע, כי מחה אמחה את זכר עמלק וגו' (שמות יז-יג). ויש להבין

מלחמה, שגרם לשעזב לבן של ישראל לאציהם שבשמים (ראש השנה כט:), ואם כן כאשר משה מת ויהושע מכניס, הרי יניח משה את ידו וגבר עמלק, על כן היו יראים מליכנס לכבוש את הארץ.

אב האמת כי אז היה עוד קודם מתן תורה, ולא היה להם זכות התורה, כי הגם שלמדו תורה גם קודם נתינתה, מכל מקום היתה זאת רק כמי שאינו מצווה ועושה שאינה מגני ומנלי (סוטה כא:), אבל אחר מתן תורה, הרי זכות התורה מנצח האויב, ובזמן שקולו של יעקב נשמע בצמתי כנסיות וצמתי מדרשות, אין הידים ידי עשו (צ"ר סה-טז). ואם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה, ורדפו מכס חמשה מאה, ומאה מכס רבצה ירדפו (ויקרא כו-ח), ואין צריכין לירא מעמלק.

ו אחר שיהושע רק החליש את עמלק, ויהושע יטרך ללחוס עמו שנית בצניסת הארץ, ויפול רוחו מגבורתו, על כן צוה ה' למשה לשום באזני יהושע שלא יירא ממנו לעתיד, כי ממה אמחה את זכר עמלק. והטעם שכעת רק החלישו, ובצניסת הארץ יורישו לגמרי, על זה אמר לו 'כתוב זאת זכרון בספר', שיקבלו ישראל ספר הצרית, וזכות התורה תעמוד להם. [ומלחמה לה' צעמלק

העם, והלא תאצד תקוה מהם, על כן התפלל עליו במיוחד ע"ש.

ו כתב עוד שם לפרש מה שאמר הכתוב, ויהם כלב את העם אל משה, ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה (יג-ג). כי עיקר פחדם של ישראל היה נובע מזה ששמעו את נבואתם של אלדד ומידד, משה מת יהושע מכניס, ונפל רוחם בקרבם כיצד יוכלו להתגבר על ענקים וערים בצורות כאלה בלעדי משה. הסביר להם כלב, כי טעות היא צדיהם בייחסם את כל המופתים למשה. אדרבה, בני ישראל עצמם חוננו בכוחות כצירים, שיהיו ראויים לניסים הללו, כך שגדולתו של משה נובעת מקדושתם, וכל זמן שהיו ישראל כנוזפין במדבר לא נתייחד הדבור עם משה (רש"י ויקרא א-א). זהו איפוא פשוטם של דברים, ויהם כלב את העם אל משה, השתיק כלב את העם שתולים היו ומייחסים הכל אל משה, ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה, אפילו בלעדי משה יכול נוכל לעלות ולרשת את הארץ ע"כ.

ו ייש להוסיף עוד, כי הרי במלחמת עמלק נאמר, והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, וכאשר יניח ידו וגבר עמלק (יז-יא), הרי לנו שהגם שיהושע היה עומד שם, מכל מקום רק ידיו של משה היו שזרות

בתחמית ההר מתוך כפיה ואונס, ויש מודעה, אבל כעת 'עלו זה צנגב', וצכיוש הארץ אז 'ועליהם את ההר', תתחייבו בהתורה כאלו קבלוה על ההר ולא בתחמיתה, וזהו שגרמנו 'את ההר' שעולה בגמטריא 'תורה'.

והגה יהושע וכלב אמרו, טובה הארץ מאד מאד, אם חפץ בנו ה', והביא אותנו אל הארץ הזאת וגו', אך זה' אל תמרודו, ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם וגו' (יד-ז). ויש לדקדק מהו הספק אם חפץ בנו ה' והביא אותנו וגו', הלא ה' נשבע לאבותינו לתת להם את הארץ לרשתה. ונראה דמבואר במפרשים שסיבת טעותם של המרגלים היה, כי עשו לעצמם חשבון, שכל זמן שהמה במדבר אין להם דאגת פרנסה, המן נופל פתח ביתם, הענן מקיפה אותם ואין נצרכים לבתים, שמלותם לא בלתי, ועניי הכבוד שפים בכסותם ומגהלים אותם. ועל כולם משה רבינו עומד עליהם ומלמדם תורה. וכאשר יכנסו לארץ יפסק כל זה, ויהיו מוטורדים צעיני עולם הזה, שצב שכבשו ושצב שחלקו, לבנות עיירות ולנטוע זתים וכרמים וכו', ותורה מה תהא עליה. וצפרט כי משה מת ויהושע מכניס, עוד יאצדו רבם האהוב להם. על כן עשו חשבון שכדאי לעשות עבירה לשמה, שלא יכנסו לארץ.

מדד דר (ז-ט), ד"ר ד"ר בגימטריא זא"ת, ואין זאת אלא תורה (עבודה זרה ג.). - וזהו שאמר להם משה, עלו זה צנגב, אשר עמלק יושב בארץ הגג, ולא תראו מגבורתו, כי זכות התורה כעת עמכם, ועליהם 'את ההר' זו תורה, ותורה מגיני ומגללא, ונפלו אויביכם לפנייהם לחרב.

ויש' לומר עוד, דבגמרא (שנת פה.) דרשו, ויתחייבו בתחמית ההר (שמות יט-ז), שכפה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעה רבה לאורייתא [שאתם יזמינם לדין למה לא קיימתם מה שקיבלתם עליכם, יש להם תשובה שקבלוה באונס]. אמר רבא אף על פי כן הדר קבלוה צימי אחשורוש ע"כ. והקשה הרשב"א והרמב"ן שם, דאם כן עד אחשורוש למה נענשו בכל העונשים, שנחרב הבית ונתחייבו גלות. וכתבו דמכל מקום הארץ לא ניתן להם אלא כדי שיקיימו את התורה, וכמו שמפורש בכתוב (תהלים קה-מד) ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאומים יירשו, צעבור ישמרו חוקיו ותורתיו ינאורו, וכל זמן שהיו בארץ ישראל נענשו ונתחייבו גלות ע"כ.

ואם כן עד שנכנסו לארץ ישראל, קיבלו ישראל את התורה

וְלִישׁוּמֹחַת חֶמֶן וְכֹלָה יֵשׁ לְהוֹסִיף, כִּי
 בָּאֵמֶת גַּם זִיּוּגוֹ שֶׁל אָדָם
 כַּכֵּה הוּא, כִּי בַשָּׁנוֹת הַנְּעוּרִים יוֹשֵׁב
 בַּהֲלֵלָה שֶׁל תּוֹרָה צְלִי דֹאגַת פְּרִנְסָה,
 וְהָאֲצוּת נוֹטְלִים כָּל צוּרְכֵי צְנִיָּהם עַל
 כַּתְּפֵיהֶם, וְהוּא דוּמָה לְזִמְנֵן שֶׁהֵיוּ
 יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים בַּמַּדְבָּר וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה
 צְלִי דֹאגָה. אֲבָל אַחֵר זֶה צֵא הַזִּמְנֵן
 שְׁנוֹטֵל רִיחִים עַל צוּאָרוֹ, לְפָרְנֵס אֶשְׁתּוֹ
 וְצִיָּתוֹ, וְנִעֲשֶׂה מוּטְרָד גַּם בַּעֲנִיֵי עוֹלָם.
 וְזֶה רְצוֹן ה' לְעוֹבְדוֹ יִשׁוּבֵי הָעוֹלָם
 בְּדַבְרֵים גְּשֵׁמִים, וְלִקְיִים כָּל דְּרִכֶּיךָ
 דַּעֲהוּ, שֶׁנִּמְנָל עוֹבֵד אֵת צוּרָאוֹ תָּמִיד.
 וְזֶה שֶׁאֲמַרְנוּ כְּלָב וִיהוֹשֻׁעַ, וְאַתָּם אֵל
 תִּירְאוּ אֵת עַם הָאָרֶץ, אֵין לָכֵס לִירֵא
 שְׂתַתְּהוּהוּ מִכֶּם עַם שֶׁל אֲרִצִּיּוֹת כִּכְנִיסַת
 לְאָרֶץ זֹאת חֲלָב וּדְבַשׁ, כִּי לַחֲמֹנוּ הֵם,
 שׁוֹה דוּמָה לְזִיּוּגוֹ שֶׁל אָדָם, הַמִּתּוֹאֵר
 בַּשָּׁם לַחֵם, (עַל דֶּרֶךְ שְׁנֵאֲמַר (בְּרֵאשִׁית
 לט-ו) כִּי אִם הִלַּחַם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל, כִּי
 כֵּן סִידֵר ה' עוֹלְמוֹ גַּם בְּזִיּוּג הָאָדָם,
 לְהַעֲלוֹת כָּל עֲנִיֵי הָאֲרִצִּים לִשְׁם ה'.

אֲבָל בָּאֵמֶת יֵשׁ בַּהֲשַׁקְפָה זוֹ טְעוּת,
 כִּי הָאוֹהֵב אֵת ה' אֵין לוֹ אֵלָּא
 תְּשׁוּקָה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוּנוֹ, יֵהִיָּה
 בָּמָה שִׁיְהִיָּה. וְאִם הַקְּבִיָּה אֲוֹמַר שֶׁהוּא
 רוֹנֵה לְהַכְנִיֵס אֶתְמוֹ אֵל הָאָרֶץ, וּמַעֲתָהּ
 יֵהֵא עֲבֹדֵתֵינוּ בַּחֲוֹנוֹת הַעִיר, לְעִסּוֹק
 בַּעֲבֹדַת שְׂדֵה וְכַרֶּם, וְלֵהִיֹּת מִפְּוֹזֵר
 וּמִפּוֹרֵד וּמִעוֹרֵב צִין הַגּוֹיִים, וּבִמְנָב
 כּוֹה יִלְמֹד וַיִּתְפַּלֵּל וַיַּעֲסוֹק בַּמִּנּוֹת
 וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלַעֲשׂוֹת הַכָּל לִשְׁם
 שָׁמַיִם, יֵשׁ לֵהִיֹּת מוֹכֵן גַּם לִזֵּה. וְאִם
 רוֹנֵה ה' שֶׁנִּעֲבֹד אֶתְמוֹ צְלִי מִשֶּׁה רְבִינוּ
 עַמָּנוּ, אִזּוֹ מִסְתַּמֵּן כֵּךְ צְרִיךְ לֵהִיֹּת,
 וְזֶה טוֹבֵתֵינוּ, וְאֵין לְהַרְהִיר אַחֲרָיו.
 (וַעֲיִין שְׁמֵן רֹאשׁ ח"ט פ' שֶׁלַח דף קעט).
 וְזֶה שֶׁאֲמַרְנוּ יִהוֹשֻׁעַ וְכְלָב, אִם חֲפֵץ
 בָּנוּ ה', אִם הַחֲפֵץ וְהַמְּבֹקֵשׁ אֲשֶׁר בָּנוּ
 יֵהִיָּה רַק ה', הֵיינו לַעֲשׂוֹת רַק מָה
 שֶׁהוּא רוֹנֵה מֵאַתָּנוּ, וְלֹא לְבַחֵר
 לְעַלְמֵינוּ מָה שֶׁאֲנוּ הֵיוּ רוֹצִים בַּעֲבֹדַתְמוּ,
 אִזּוֹ וְהִצִּיא אֶתְמוֹ אֵל הָאָרֶץ, וְעַלֵּה
 נַעֲלֵה וַיִּרְשְׁנוּ אֶתְהָ.

נתנדב ע"י ידידינו
מוה"ר ר' שרגא צבי שפיטץ הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו
הרב ר' מיכל ניימאן שליט"א
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהיכנס בנו הב' יצחק אלהני צבי נ"י
לעול התורה והמצות

נתנדב ע"י ידידינו
מוה"ר ר' משה יעקב פשערהאפער הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו
מוה"ר ר' לוי יצחק קויפמאן הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו
מוה"ר ר' יצחק מרדכי ראאב הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו
מוה"ר ר' יחזקאל דוד שווארטץ הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בתו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו
מוה"ר ר' מיכל כ"ץ הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בתו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו
מוה"ר ר' משה סטרולאוויטש הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב

הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה

להר"ר יואל ברא"ש פייערווערקער הי"ו 718.387.5770

מרת עדת יראים וויג

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
- מאנסי -

הננו בזה להודיע

שב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ישבות אצלינו

בשב"ק פ' קרח הבעל"ט

מנחה וקבלת שבת – בשעה 8:00

בבית מדרשינו התאהדות אברכים 22 Ronald Dr.

באטע בליל שב"ק – בשעה 11:30

בבית ידידנו הרבני הנגיד הר"ר שמואל באדאנסקי נ"ו 11 Lenore Ave.

תפלת שחרית – בשעה 9:15

בבית מדרשינו התאהדות אברכים 22 Ronald Dr.

דרשת פרקי אבות

אחר תפלת מנחה - מנחה בשעה 7:00

בבית מדרשינו הגדול 155 Rt. 306

ואח"כ שלש סעודות

הגבאים